

Fangstveteranen

Paul Bjørvig

— Hvilken Tromsøværinger kjente ikke fangstmannen og ekspedisjonsmannen Paul Bjørvig? Lun, koselig og i sin originale hatt og sine vide bukser kunne han ikke unngått å bli kjent og likt av alle.

Den 4. januar 1857 ble Paul Bjørvig født i Tromsø og som sønn av ishavshylen falt det ham naturlig å velge et hardt og slitsomt yrke. Han ble fangstmann og allerede som 13 års gutt la han i veg på sin første tur til ishavet. Turen gikk til Novaja Semlja med skonnert «Aksel Thorsen». Dette barske livet likte Bjørvig og han fortsatte i en årrekke som fangstmann.

Forskeren Wellmanns faste ledsaker

Paul Bjørvig ble en god venn og tro ledsaker for den arktiske forskeren, Wellmann og på alle hans ekspedisjoner til arktisk og antarktisk fulgte Bjørvig med. Den første ekspedisjonsturen han var på gikk til Spitsbergen. Meningen var at ekspedisjonen skul-

le overvintre, men ekspedisjonens fartøy selfangerdampskipet «Ragnvald Jarl» av Alesund, forliste etter at den hadde ført ekspedisjonen til iskanten nord for Syvøene. Ekspedisjonens medlemmer ble imidlertid tatt opp av jakten «Berntine» og ført til Tromsø. Det var i 1894. Bjørvig fortsatte som fangstmann helt fram til 1898 da han la ut på en ny tur med Wellmann. Denne gang gikk ferden til Frantz Josefs land. Herfra skulle de så forsøke å ta seg fram mot polen med sleder og hunder, men ekspedisjonen haverte under pol-ramstøtet etter å ha nådd fram til 82° 5' n. br. og det ble vendereis.

Et år overvintret Paul Bjørvig på Kap Heller, Vilzek Land sammen med polarfareren Bernt Bentsen og dette ble en tragisk overvintring i det Bentsen ble syk alt den 1. november og døde den 2. januar. Bjørvig ble da alene sammen med liket av Bentsen til i slutten av februar da han fikk unnsetning. Hjemreisen foregikk med den svenske selfangeren «Capella» og først langt utpå sommeren kom Bjørvig til Tromsø. Året etter ble han med en tysk ekspedisjon til Spitsbergen under ledelse av kaptein Riiser. Bjørvig var også med en tysk ekspedisjon til Sydpolen med ekspedisjonsskipet Gauss. Ekspedisjonen som ble ledet av Erik von Drygalski gikk ut fra Kiel en av de første dagene av august 1901 og kom til isbarrieren ved Sydpolen i siste halvdel av august 1902, på 68° 48' s. br. og 90° I.W. Allerede samme dagen skuta kom til isen ble den liggende fast og kom ikke løs før i begynnelsen av april året etter, men var da kommet på 62° 38' s.br. og 81° l. w. Barrieren som så lenge hadde holdt skuta i sin favn fikk da navnet Keiser Wilhelms land.

På nytt ble det å dra ut med Bellmann og etterpå i årene 1906—07 og 1908—1909 og overvintret begge gangene på Danskesøyene. Siste året

haddde Bjørvig skipper Knut Johnsen sammen med seg og atter en gang opplevde Bjørvig å bli alene midt under ekspedisjonen. Skipper Johnsen forulykket den 18. mai og hans eneste selskap var da hunden.

Selv om det nok mangde gan-

Bjørvig giftet seg i 1881 med Bergitte Eggen og de hadde i ekteskapet 9 barn. Av de 6 sønnene forulykket 3, som hadde valgt å gå i farens fotspor, 2 under overvintring på Svalbard og en som kom til skade under fangsttur og døde etter at han var

Her er den karakteristiske ishavsgasten, Paul Bjørvig, på visitt ombord på Wilkins undervannsbåt «Nautilus», da den lå i Tromsø. I bakgrunnen skimtes konsul Thomas Thils. Begge var blant de innbødte ombord i «polarfareren».

Paul Bjørvig og Knut Johnsen foran Wellmanns ballonghus på Danskesøyene

ger kunne være både tungt og trist på ekspedisjonsturene i isødet ble Bjørvig ikke motløs og lei, men fortsatte ennå å gjøre sin gjerning i det yrket han hadde valgt.

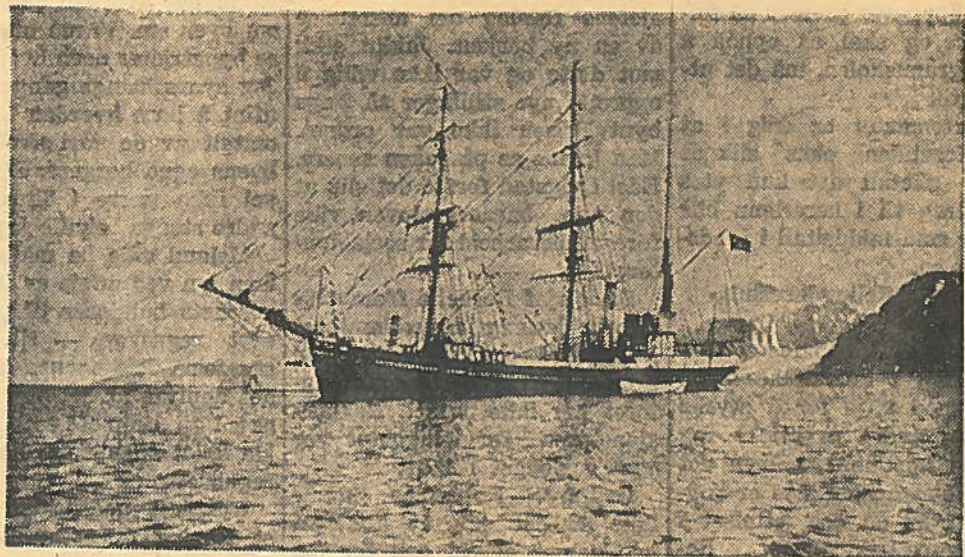
I 1910 var han således med grev Zeppelin's og prins Henrik's ekspedisjon til Spitsbergen med d.s. «Maintz». Året etter ble det ny Sydpolstur for Bjørvig. Denne gang var han med kaptein Næser ombord på «Deutschland». Avreisen foregikk fra Hamburg en av de første dagene i mai og ankomsten til isbarrieren skjedde den 31. august 1912, på 77° 44' s. br. og 34° l. w. «Deutschland» forlot barrieren den 4. mars, men ble igjen fast i isen fra den 8. mars og kom først løs igjen den 18. september på 58° 37' s. br. og 65° l. w. Nepe noen ekspedisjonsskip har ligget så lenge fast i isen som de to tyske ekspedisjonsskipene Bjørvig var med. Først i begynnelsen av februar 1913 kom ekspedisjonen tilbake til Hamburg.

Det vil føre for langt å nevne alle de sommerekspedisjoner Bjørvig var med på til Spitsbergen. Det var mange av dem både på småfangst og fiske. Tragisk er flere av de beretninger Bjørvig har kunnet gi, men han hadde også lyse og gode minner fra sitt lange fangstmannsliv.

kommet hjem. En fjerde sønn omkom i Østersjøen da ds. «Norkynn» forliste under forrige verdenskrig. De to sønnen som lever er bosatt i Tromsø.

Paul Bjørvig døde i Tromsø den 26. juni 1932, og tomrommet etter denne karakteristiske ishavsgasten kan aldri erstattes.

T. L.

Her ser vi selfangeren «Frithjof» av Tromsø som Wellmann nyttet til sine mange ekspedisjonsturer. «Frithjof» hadde trådløs telegraf. Bildet er tatt i Virgo Havn på Spitsbergen.